

دریچه

۳ فیلم جدید به سینماهای آیند

● با اعلام آغاز اکران سه فیلم سینمایی جدید از ۲۴ آذر، تاریخ نمایش دو فیلم «چپ راست» و «بی‌صدا حلزون» مشخص شد. جلسه شورای صنفی نمایش یکشنبه بیست‌ویکم آذر برگزار و در آن اعلام شد که فیلم‌های سینمایی «بی‌همه‌چیز»، «اتومبیل» و «گربه سیاه» از چهارشنبه ۲۴ آذر اکران خواهند شد. همچنین در این جلسه مشخص شد فیلم سینمایی «چپ راست» از تاریخ اول دی و فیلم سینمایی «بی‌صدا حلزون» از ۲۳ بهمن اجازه اکران دارند. در این جلسه تاکید شده است که اختصاص سال‌ها به فیلم‌ها طبق آیین‌نامه اکران انجام شود و همچنین از انجمن سینماداران و حوزه هنری درخواست شده برای رعایت عدالت توزیع در بین فیلم‌های در حال اکران مساعدت شود.

«کجا می‌روی آیدا؟» بهترین فیلم جوایز اروپا شد

● سی‌وچهارمین دوره جوایز فیلم اروپا با معرفی برگزیدگان در شاخه‌های مختلف به کار خود پایان داد. «کجا می‌روی آیدا؟» ساخته «جاسمیلا زبانیچ» موفق به کسب سه جایزه بهترین فیلم، کارگردانی و بهترین زن (ایسانا سربینچچ) از سی‌وچهارمین دوره جوایز فیلم اروپا شد تا برنده بزرگ این رویداد سینمایی نام بگیرد. «کجا می‌روی آیدا؟» که سال گذشته به‌عنوان نماینده سینمای بوسنی و هرزگوین نامزدهای نهایی شاخه بهترین فیلم بین‌المللی راه یافته بود، روایتگر داستان مبارزه زن برای نجات خانواده‌اش در بحبوحه رویدادهای واقعی مربوط به نسل‌کشی بوسنیایی‌ها در سال ۱۹۹۵ و در صربستان است. فیلم «پدر» ساخته «فلورین زلر» نیز علاوه‌بر کسب جایزه بهترین فیلم‌نامه (فلورین زلر و کریستوفر همپتون)، جایزه بهترین بازیگر مرد جوایز فیلم اروپا ۲۰۲۱ را برای «انتونی هاپکینز» به ارمغان آورد.

فیلم برنده نخل طلای کن «تیتان» ساخته «جولیا دوکورو»، «دست خد» ساخته «پائولو سورنتینو» و «کویه شماره ۶» به کارگردانی «پوهو کلاسمان» که به ترتیب نماینده رسمی کشورهای فرانسه، ایتالیا و فنلاند در اسکار ۲۰۲۲ هستند، موفق به کسب هیچ جایزه‌ای از جوایز فیلم اروپای امسال نشدند.

در سایر بخش‌ها، «فرار» ساخته «جوناس پوهر راسموسن» برنده بهترین مستند شد و فیلم «زن جوان خوش‌آبیه» به کارگردانی «امرالد فنل» هم برنده جایزه فیشری (دیسکاور) شد.

افتتاح نمایشگاهی برای شانزدهمین سالگرد مرتضی ممیز

● نمایشگاهی به مناسبت شانزدهمین سالگرد مرتضی ممیز، هنرمند گرافیست کشورمان روز جمعه (۲۶ آذر) طبق روال سال‌های گذشته در خانه هنرمندان ایران افتتاح می‌شود. به‌مناسبت شانزدهمین سالگرد درگذشت مرتضی ممیز، هنرمند گرافیست، نمایشگاه گزیده آثاری از بهزاد حاتم از سال ۱۳۵۰ تا به امروز در گالری ممیز و همچنین پوسترها و پروژه‌های محیطی آتلیه طراحی از ۲ که متعلق به یک گروه طراحی از کشور پرتغال است، در گالری‌های پاییز، زمستان و میرمیران روز جمعه (۲۶ آذر) افتتاح خواهد شد. این نمایشگاه که تا هفتم دی ادامه دارد، ساعت ۱۷ جمعه در خانه هنرمندان ایران، تالار استاد شهناز افتتاح خواهد شد. مرتضی ممیز متولد چهارم شهریور ۱۳۱۵ بود و در تهران چشم به جهان گشود؛ او طراح گرافیک، تصویرگر و استاد دانشگاه بود. ممیز در سال ۱۳۴۴ از دانشگاه تهران، دانشکده هنرهای زیبا فارغ‌التحصیل شد و سه سال بعد گواهینامه طراحی غرقه و ویترنی و معاره خودی را از مدرسه عالی هنرهای تزئینی پارسی دریافت کرد. او در سال‌های پایانی عمر خویش با بیماری سرطان دست و پنجه نرم می‌کرد و از ۲۳ آبان ۱۳۸۴ برای تازه‌تزی دور شیمی‌درمانی، در بیمارستان آبان تهران بستری شده بود که چند روز بعد حالش رو به وخامت نهاد و در ۶۹سالگی روز شنبه پنجم آذر ۱۳۸۴ درگذشت. بیکر مرتضی ممیز، هفتم آذرماه، تشییع و در باغبان‌کلا، واقع در کردان کرج، به خاک سپرده شد.

رونمایی از پوستر جشنواره برلین ۲۰۲۲

● کلودیا شرامکه، طراح و گرافیست ساکن برلین، بار دیگر مسئولیت طراحی و اجرای پوستر جشنواره برلین را بر عهده داشته و مانند بسیاری از دوره‌های گذشته از نماد خرس در آن بهره برده است؛ حیوانی که حضوری همیشگی بوده است. ما دوست است. رنگ باغ هم در پوستر دوره ۷۲ جشنواره برلین سفید و آبی تیره است. ماریت رسنیک، مدیر اجرایی برلیناله، درباره ویژگی‌های پوستر جشنواره برلین ۲۰۲۲ گفت: «هدف ما از طراحی پوستر این دوره برانگیختن حس کنجکاوسی و روحیه خوب و تحریک‌کردن تماشاگران بوده است. ما دوست داریم لذت فیلم‌دیدن را با حضور تماشاگران جشن بگیریم و بر هیجان برگزارکردن یک رویداد سینمایی حضوری بیفزاییم.» با وجود فرآینک‌شدن سوپه امیکرون ویروس کرونا در اروپا، سازمان‌دهندگان برلیناله همچنان بر ایده برگزارکردن آن با حضور سینماگران و تماشاگران و میهمانان تاکید دارند.

کروه هنر: مایل است فیلمی که دلش می‌خواهد را بسازد. شاید به همین دلیل مدت‌هاست از او بی‌خبریم. مردی که گویا خیلی هم مایل نیست درمورد احوالاتش حرف بزند و خلوتش چند سالی است بزرگ‌تر شده است. اما پوراحمد شخصیتی انکارناشدنی و تأثیرگذار در سینمای ماست. با تنوع گسترده در آثارش و شجاعت در ارائه تصویرهای گوناگون فیلم‌هایی که شاید از او فاصله معناداری داشته باشند. به همین دلیل با نگاه به کارنامه‌اش بی‌شک برخی از آثار او از محبوب‌ترین‌های سینمای ایران لقب می‌گیرد و برخی دیگر منتقدان سرسختی دارد. پوراحمد همچنان واقع‌بین است و با صراحت از اشتباهاتش در فیلم‌سازی حرف می‌زند. رتبه بالاتری به برخی فیلم‌هایش اختصاص می‌دهد و برخی دیگر از چیزی که ابتدا در ذهن داشته فاصله گرفته است و آنها را متعلق به خودش نمی‌داند.

مثلا سال‌ها پیش دربرنامه «سینما دو» از تجربه ناخوشایندش در ساخت «پنجاه قدم آخر» صحبت کرد. «طرحی پیشنهاد شد. حبیب احمدزاده هم دراین‌باره نقش اساسی داشت و همیشه فکر می‌کردم سخت‌ترین فیلم و بهترین فیلمم خواهد بود. اینکه سخت‌ترین بود، به من ثابت شد. اما بهترین را هنوز هم نمی‌دانم. فیلم را وقتی در مرحله رفاکات بود به یکی از سرمایه‌گذاران نشان دادم که بسیار از آن تعریف کرد. قبل از ورود به سالن نمایش فیلم در جشنواره «پنجاه قدم آخر» در جشنواره پیامکی آمد مبنی بر اینکه فیلم با برخورد سرد

هنر

به‌بهانه زادروز ۷۲سالگی کیومرث پوراحمد

خالق قصه‌های ایرانی

درخشانی چون «توپوس شب» که بی‌تردید می‌توان آن را نمونه‌ای درخشان از فیلم‌های حوزه دفاع مقدس دانست. بعد از ساخت «پنجاه قدم آخر» عطای ساخت در این حوزه را به لقاییش بخشید و تاکید کرد که دیگر در این عرصه فیلم نمی‌سازد. چون سینما به اندازه کافی مبصر دارد و در عرصه دفاع مقدس این مبصرها بسیار زیادتر می‌شوند.

اما بی‌تردید نام پوراحمد در زمره کارگردان‌هایی است که تأثیر ادبیات داستانی در ساخته‌هایش، فراوان دیده می‌شود. نمونه درخشانش ساخت سریال «قصه‌های

مجید» بر پایه کتابی به همین عنوان از هوشنگ مرادی‌کرمانی است. تجربه‌ای کم‌نظیر برای پوراحمد یا «خواهران غریب» اثر ارایش کسستر که چند سال بعد از ساخت «دو نیمه سیب» کیانوش عیاری ساخته شد و این‌بار پوراحمد از زاویه‌ای دیگر به این قصه نگاه کرد. او در گفت‌وگویی درباره چرایی ساخت این قصه گفت: «شنیدم که کیانوش عیاری برای این فیلم پروانه ساخت گرفته است، گفتم عیبی ندارد. من چهار سال بعد این فیلم را می‌سازم. چون مطمئن بودم که نگاه من و او فرق دارد. همان‌طورکه نگاه من با کسانی که در آمریکا و آلمان و… این داستان را اقتباس کرده بودند، فرق داشت. همین اتفاق هم افتاد. چهار سال بعد من «خواهران غریب» را ساختم که خیلی با فیلم «دو نیمه سیب» عیاری تفاوت داشت.»

اما بی‌شک «شب یلدا» نقطه عطفی است در کارنامه او. حدیث نفسی برگرفته از زندگی شخصی‌اش که این فیلم را به یکی از محبوب‌ترین ساخته‌های سینمایی بدل کرده است و با گذشت سال‌ها از زمان ساخت همواره جایگاه ویژه‌ای نزد علاقه‌مندان سینما دارد.

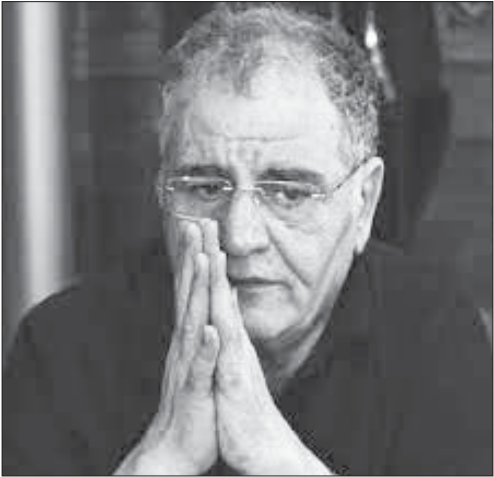
بچه‌جان تولدت مبارک

پوراحمد (حتی اگر امروز ۷۱ساله نامندشان) خود هستند که در دل دوست و تمایل به بزرگ‌شدن ندارند. آیا آنها اشتباه می‌کنند که برعکس مسیر خوشحال بزرگ‌شدگان کوره‌راه زندگی خود گوشه‌ای بی‌توجه کرده و بازگشت مادر را با هنرشان فریاد می‌کنند. واقعا چه کس اشتباه می‌کند؟

پوراحمد در جشنواره

آخرین جمله خاله درمانده تلخ‌تر و چنین بود مردا وقتی هم می‌مرد، بازهم بچه‌اند پس قبل از هر مرگی، حتی فاجعه‌ای به نام روزمرگی و بزرگ‌شدن کیومرث جانم و نه بهتر بگویم برما بزرگ‌شدگان، بچه‌جان، تولد دوباره‌ات مبارک

صدرعاملی: «گل‌های داوودی» مهم‌ترین فیلم من است

جیرانی خطاب به صدرعاملی گفت: یادم می‌آید روزی در دفتر کارت تو را در حال صحبت با زنده‌یاد خسرو شکیبایی دیدم. من شکیبایی را در آن زمان نمی‌شناختم و تو به من گفتی که او بازیگر خوبی است.

صدرعاملی در ادامه‌صحبت‌های جیرانی توضیح داد: اولین انتخابم برای فیلم «پاییزان» زنده‌یاد خسرو شکیبایی بود اما به‌دلیل اینکه سر فیلم‌برداری «نرن» بود امکان حضورش میسر نشد و این یکی از حسرت‌های من و خسرو بود. در زمان ساخت فیلم «شب» خسرو شکیبایی به من گفت که خیلی دلش می‌خواست در آن فیلم بازی کند. او با اشاره به فیلم «رهایی» گفت: اتفاق بسیار خوبی که در فیلم افتاد و به من خیلی اعتمادبه‌نفس داد حضور زنده‌یاد داوود رشیدی بود. یادم می‌آید برای این فیلم ساعت ۹ شب پیش او رفتم. درباره داستان فیلم صحبت کردیم که پذیرفت و به عنوان یک بازیگر پیش‌کسوت و مورد وثوق که مورد اعتماد سینمای ایران بود حضور او در جمع بازیگران فیلم و حمایتش از من شگوه مؤثر بود. زنده‌یاد داوود رشیدی به من گفت با کارگردان‌های دیگر هم کار کرده و آنها هم خوب هستند اما کمتر حس و حال من را دارند و در طول فیلم‌برداری همیشه حواسش به من بود تا از طرف گروه تضعیف نشوم.

صدرعاملی خطاب به فریدون جیرانی که با او به گفت‌وگو نشستته بود، گفت: «گل‌های داوودی» مهم‌ترین فیلم من است. در «رهایی» شما فیلم‌نامه را نوشیتید و به من کاری نداشتید دیلیش این بود که هیچ سکانسی در تهران نبود و همه در گرمی در جنوب گرفته شده بود اما در «گل‌های داوودی» از لحظه پیدایش قصه با من همراه بودید.

او ادامه داد: شما معتقد بودید «گل‌های داوودی» به خاطر شرایط بنیابییی یک گرم خیلی حساس و مهم می‌خواهد به همین دلیل عبدالله اسکندری و همچنین عباس گنجوی را معرفی کردید. ما سراغ بهترین‌های تئاتر از جمله زنده‌یاد جمشید مشایخی، جعفر والی و… رفتیم فقط پیژن امکاتبان از گروه ما بود که به خوبی هم درخشید و لیلآ پیرزاد هم که از فیلم «رهایی» با ما همکاری داشت. ما اطراف این دو بازیگر را پر از بهترین‌های سینما و تئاتر ایران کردیم. برای تدوین هم عباس گنجوی و برای موسیقی کامبیز روشن‌روان آمد. همه اینها را با هماهنگی هم انجام دادیم و شد «گل‌های داوودی» و اتفاق خوب در سال ۱۳۶۳.

صدرعاملی درباره «دختری با کفش‌های کتانی» نیز توضیح داد:

«شب یلدا پس از اکران کشف شد و دیده شد. من زیاد از دوستان و اطرافیان و غریبه‌ها شنیده‌ام که فیلم را پنج‌بار، شش‌بار و ۱۶ بار دیده‌اند. آقایی در سوئد به من می‌گفت فیلم را سی، چهل بار دیده است. شب یلدا دیگر تکرار نمی‌شود. چون بخشی از هر فیلم، حدیث نفس است و از آنجا که دوز و درجه این حدیث نفس در شب یلدا در بیشترین حد است، دیگر تکرار نمی‌شود.»

این بخشی از صحبت‌های پوراحمد درباره تجربه تکرارشدنی یکی از فیلم‌های محبوبش است. «تبع و ترمه» و «پنجاه قدم آخر» از جمله فیلم‌هایی است که پوراحمد طی سال‌های اخیر روانه سالن‌های سینما کرد. فیلم‌هایی که در اکران چندان مورد توجه قرار گرفتند و تجربه ساخت این دو فیلم را می‌توان باهم نشست‌نگرفته از دغدغه‌های شخصی آقای کارگردان توصیف کرد. بااین‌حال مدت‌هاست که پوراحمد گلایه‌هایش را بی‌پروا اعلام می‌کند. از برخی سیاست‌های جاری در سینما کله‌مند است. سیاست‌هایی که به گفته خودش او را گام‌به‌گام از سینما دورتر کرده و عرصه را به خودش تنگتر می‌بیند. او در آستانه ورود به هفتاد‌ودومین سال زندگی است. مردی که یقین دارد سالی که با ساخت فیلمی از سمتش سر نشود، جشن‌گرفتن برای سالگرد تولدش بی‌معناست و بیهوده زندگی کرده است. با این همه می‌توان آرزو کرد که سال پیش‌رو برای او خوش‌یمن باشد و بعد از مدت‌ها بی‌خبری اثری موفق توسط او ساخته شود.

سال نوزدهم • شماره ۴۱۶۹ • روزنامه **شرق**

یادداشت

روحی ناآرام

علیرضا داوودزاد

● روحی ناآرام که لحظه‌ای از سؤوال و جست‌وجو و نمی‌ماند و دیدن، شنیدن، خواندن، نوشتن و آفرینش با سرشت او آمیخته است. هنرمندی خورنگرم، شهروندی دغدغه‌مند و رفیقی برای گرمابه و گلستان که می‌توانی به او تکیه کنی و در وقت سختی‌ها به سراغش بروی. کیومرث پوراحمد که در پیوندادن سینماوتلوویزیون ایرانی به زندگی ایرانی نقش و جایگاهی اثرگذار و ماندنی به یادگار گذاشته است از جمله معدود پیشگامانی است که در تعلیق و بلاکلیفی سینما در بعد از انقلاب همت کرد و با برعهده‌گرفتن تهیه‌کنندگی فیلم‌های خود زمینه‌ساز پاکرقتن سینمایی شد که به دور از کلیشه‌های رایج مالی و سیاسی فیلم می‌ساخت و در بازارهای داخل رونق و در جشنواره‌های جهانی افتخار می‌آفرید. اگر این‌ روزها منظومه هنری رسانه‌ای ایران ما در مقابل منظومه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی رقیب و حریف کم آورده است دلیلی ندارد جز آنکه بار دیگر فرهنگ به گروگان سیاست و اقتصاد درآمد و فضا را به‌تدریج بر هنرمندانی چون کیومرث پوراحمد تنگ و تنگ‌تر کرد و موجب دل‌زدگی و انزوی روزافزون آنها را فراهم آورد. اگرچه سرشت خلاق کیومرث همچنان او را دست به نگارش و دل‌مشغول کتاب، فیلم، موسیقی، هنر و فرهنگ نگه داشته است و این روزهای زمستانی را با امید بهار و سررسیدن روزهای شکوفایی دوباره سر می‌کند. دلش شاد، لبش خندان و زادروزش مبارک باد.

زیر آسمان فیروزه‌ای

جشنواره بهترین کلوب جشنواره لهستانی به «فوکوس» از ایران رسید

● جوایز جشنواره بین‌المللی وونییچ ۲۰۲۱ در کشور لهستان به عکاسان ایرانی و همچنین جایزه بهترین کلوب حاضر در جشنواره به «کلوب عکس فوکوس» از ایران رسید. به گزارش روابط عمومی فیاپ در ایران، در جشنواره بین‌المللی وونییچ که در کشور لهستان برگزار شد، عکس «سیکار» از مرجان تقی‌پورفندری مدال طلا GPU (تحداده جهانی عکاسی) و عکس «در میان روشنائی و تاریکی» از وی مدال نقره GPU (تحداده جهانی عکاسی)، عکس «مرد تنها» از عباس حاجی‌حسین‌کلانتر مدال برنز PSA (انجمن عکاسی آمریکا) و عکس «لینچان۳» از مهدی زابل‌عباسی روسان افتخار GPU (تحداده جهانی عکاسی) را دریافت کرد. همچنین جایزه بهترین کلوب جشنواره، به «کلوب عکس فوکوس» از ایران و اعضای آن تعلق گرفت. در جشنواره بین‌المللی وونییچ که زیر نظر فدراسیون جهانی هنر عکاسی (فیاپ) و PSA برگزار شد، آثاری از عکاسان عضو کلوب عکس فوکوس (نمایندگی فیاپ در ایران) شامل مرجان تقی‌پورفندری، مهدی پارسائیان، امیرضا پورنی، امیرحسین هنروز، مهدی زابل‌عباسی، امیرحسین یوسفی‌کیساری، عباس حاجی‌حسین‌کلانتر، علی سامعی، احمد خطیری، رضا برداران‌اصفهانی، سحر حاجی‌غنی‌زاده، سینا خانبابایی، عرفان آقابابائی، مریم خالقی‌زاده و میرعلی پرنکد در بخش‌های مختلف جشنواره پذیرفته شدند. فدراسیون بین‌المللی هنر عکاسی (فیاپ) که به عنوان تنها مؤسسه بین‌المللی در زمینه عکاسی از طرف یونسکو به رسمیت شناخته شده است، در سال ۱۹۴۶ پایه‌گذاری شد و از آن سال تاکنون واسطه‌ای برای برقراری ارتباط بین مؤسسات ملی عکاسی در کشورهای مختلف جهان بوده است. این فدراسیون به عنوان عضو جهانی با مؤسسات ملی عکاسی در سراسر جهان همکاری نزدیک دارد که تعداد آنها به بیش از ۹۰ مؤسسه ملی در پنج قاره می‌رسد. فیاپ در هر کشور تنها یک دفتر دارد که نماینده رسمی آن در ایران «کلوب عکس فوکوس» است.

«قهرمان» در فهرست ۲ انجمن سینمایی در آمریکا

● فیلم سینمایی «قهرمان» نامزد بهترین فیلم بین‌المللی سال از سوی انجمن منتقدان لاس‌وگاس و همچنین انجمن منتقدان سن‌لویس شد. فیلم سینمایی «قهرمان» به کارگردانی اصغر فرهادی در دو رویداد جوایز-انجمن منتقدان لاس‌وگاس و جوایز انجمن منتقدان سن‌لویس، از جمله جوایز سالانه انجمن‌های سینمایی در آمریکا، نامزد دریافت جایزه بهترین فیلم بین‌المللی سال شد.

«قهرمان» در انجمن منتقدان سن‌لویس با فیلم‌های «ماشین من را بران»، «فرار»، «دست‌خدا» و «تیتان» رقابت می‌کند و فیلم‌های «بدناته»، «فرار»، «تیتان» و «یدترین آدم دنیا» در جوایز انجمن منتقدان لاس‌وگاس سایر نامزدهای دریافت جایزه در بخش بهترین فیلم بین‌المللی (غیرانگلیسی‌زبان) هستند. ساخته جدید فرهادی که در برلیناله سالانه هیئت ملی نقد آمریکا دو جایزه بهترین فیلم خارجی و بهترین فیلم‌نامه اصلی سال را دریافت کرد، پیش از این از سوی انجمن منتقدان فیلم واشنگتن و همچنین مجمع منتقدان هالیوود نیز در جمع نامزدهای جایزه بهترین بین‌المللی سال قرار گرفته بود.